

Kapuzárás az építőtáborokban

A legutóbbi nyolc hét alatt — kéthetes váltással — 11 ezer fiatal fordult meg Bács-Kiskun megye építő táborai-ban, s ez idő alatt becslések szerint négymillió forint értékű munkával segítették a gazdaságokat. Pénteken a vidék 15 építőtáborában ünnepelesen levonták a táborzslókat. Az utolsó csoport búcsúztatásán ott voltak a gazdaságok vezetői, valamint a mezőgazdasági üzemek KISZ fiataljai.

A táborlakók nemcsak munkájukkal, hanem fegyelmezett magatartásukkal is

kérdemelték a gazdaságok dolgozóinak, vezetőinek elismerését. Pénteken dolgoztak utoljára a somogyi önkéntes ifjúsági építőtáborok diáklányai is. A negyedik turnusban több mint 1000 középiskolás lány segített a balaton-újhelyi és a balatonboglári állami gazdaságnak a zöldség- és gyümölcsfélék szedésében, a szőlőszüretben, a válogatásban és csomagolásban. Pénteken este Balaton-újhelyen, Balatonbogláron és Lengyeltóti táborzáró ünnepséget rendeztek a fiatalok.

Fogadás

a román nagykövetségen

Dumitru Turcus, a Román Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete hazája nemzeti ünnepe alkalmából pénteken este fogadást adott a nagykövetségen. Megjelent a fogadáson dr. Ajtai Miklós, az MSZMP Politikai Bizottságának póttagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, Kisházi Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, Bondor József építésügyi és városfejlesztési miniszter, dr. Horgos Gyula kohó- és gépipari miniszter, Nagy Józsefné könnyűipari

miniszter, dr. Szabó Zoltán egészségügyi miniszter, Pujá Frigyes, a külügyminiszter első helyettese, továbbá a politikai, a gazdasági és a kulturális élet számos más ismert személyisége. Ott volt a fogadáson a Budapesti akkreditált diplomáciai képviselők több vezetője és tagja.

Dumitru Turcus román nagykövét pénteken délelőtt a nemzeti ünnep alkalmából megkoszorúzza a rákosligeti román hősök sírját.

A piac hatása és lehetőségei — a kenderfeldolgozó iparban

Az év eddig eltelt időszakaiban a vállalatok már éltek a piaci lehetőségekkel, s döntéseiknél érvényesítették gazdasági érdekeiket. Ez az érvényesítés persze lehet negatív és pozitív hatással is az iparvállalatra, illetve a fogyasztóra. Vitan felüli, hogy az ilyen irányú törekvések elsősorban a monopol helyzetben levő vállalatoknál érvényesülhetnek legjobban. Ezért is érdemes áttekinteni két szegedi székhelyű nagyvállalatnak — a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat, mint feldolgozó, s a Rostkikészítő Vállalat, mint alapanyagellátó — eddigi tapasztalatait.

A nyereségért

A Rostkikészítő Vállalat, mint az iparág egyetlen — monopol helyzetben levő — vállalata szervezi az egész országban a kender- és len-termelést, a felvásárlást, valamint végzi a rostikészítést. A rostipari termékeket három vállalat dolgozza fel, közülük a szegedi székhelyű Kenderfonó és Szövőipari Vállalat a legnagyobb kenderfeldolgozó az országban, a hazai kenderfonal-termelés több mint 80 százalékával.

A két nagyvállalat termelési kapcsolatai tehát igen jelentősek. A Kenderfonó és Szövőipari Vállalat alapanyag-szükségletének több mint a felét a Rostkikészítő Vállalattól szerzi be, ahol ez a termelés egyharmadát teszi ki. Korábban a két partner egymásközi forgalmát részletes tervutasítások szabályozták. A gazdaságirányítás új rendjében a gazdasági kapcsolatok piaci formái ki-szélesültek, s a piac szereplőinek mindegyike a ráfordításokhoz viszonyított legnagyobb nyereség elérésére törekszik.

Kisebb készletek

A gazdaságosság egyik kritériuma, hogy annyi készlet legyen, amely elegendő a zavartalan termeléshez. Régebben nem így volt, mert a hazai kendertermelés évek óta meghaladta a felhasználást, és ez jelentős kórkészletek felhalmozódásához vezetett. A készletek pénzügyi terhei radikális lépésre kényszerítették a vállalatot. Az idei esztendőre egyharmadával csökkentették a rostokender szerződéses vetésterületét. Amíg 1965-ben 41 ezer holdon, addig 1968-ban csak körülbelül 24 ezer holdon termeltek kenderet. Ennek kapcsán a tavalyi 111 ezer tonnás kórkészlet várhatóan 66 ezer tonnára mérséklődik az év végére.

A vetésterület csökkentését előrelátóan hajtották végre, a kendertermelő gazdaságok

körét nem szűkítették, bár a felsőbb szervek véleménye szerint igen nehéz lesz a készletek lecsökkentése után a rostokender vetésterületét ismét felemelni. Ennek a hatása valószínű csak jövőre, vagy az aztán következő évben érződik majd. A felesleges készletek csökkentésének persze lehetne más útja is: a rostikészítési tevékenység fokozása. Ez az út jelenleg azért nem járható, mert nincs elegendő áztatókapacitása a vállalatnak. S a vállalat nem is szándékozik bővíteni a hagyományos biológiai úton történő áztatókapacitást, helyette inkább a gyorsabb áfutást biztosító vegyi feltárás bevezetésére törekszik. Ennek lehetőségeit a műszaki egyetem tudományos kutatói most formálják.

Árváltozások

A rostokender 23 százalékos rosthözamából 43—44 százalékban tilított kenderet — kenderiszálát —, 56—57 százalékban pedig kenderkócot nyerne. Az utóbbi időben azonban a finomabb kendertermékek gyártása került előtérbe, s így a szál és a kóc árának a használati értéktől való eltérése ugyancsak a felesleges készletek lerakódásához vezetett. A Rostkikészítő Vállalat problémáit a piaci mechanizmus segítségével igyekszik megoldani, s 1968. július elsejével módosította a szabad árformába tartozó kenderszál és kóc árányait, valamint csökkentette a termékek minőség szerinti differenciáltságát. A kóc árát

10—12 százalékkal mérsékelték, a kenderszál árát pedig 4—8 százalékkal felemelték. Az árváltozások összességükben ugyan kiegyenlítették egymást, de a feldolgozóipar termékösszetétele alapján az árváltozások több mint 4 százalékos alapanyag-áremelkedést idéztek elő.

A Kenderfonó és Szövőipari Vállalat — bár termékei ugyancsak a szabad árkategóriába tartoznak — egyelőre nem hátrítja át az árváltozást megrendelőire. Ezt ugyan meg sem lehetné jelenleg, mert a harmadik negyedévre megkötötte szerződéseit partnereivel. Történt azonban más dolog, amely szintén a piaci hatás eredménye. Az áremelkedésből származó veszteségét nyilvánvalóan csökkenteni igyekeznek a feldolgozó vállalat, s ennek érdekében, élve a szabadabb piaci lehetőségekkel Lengyelországból hoz be jelentős mennyiségű alapanyagot, amely a belföldi áránál tonnáként 10 ezer forinttal olcsóbb. Az idei harmadik negyedévre már a szükségleteinek 42 százalékát import alapanyagból elégíti ki a szegedi kenderfeldolgozó ipar.

A fentebb elmondott tapasztalatokat a statisztikai összesítés féléves anyaga rögzíti, amelyhez bővebb kommentárt fűzni felesleges. A piaci hatás teljesen egészséges, mert végsősoron a gazdaságosabb termelésre ösztönöz, arra, hogy állítsunk elő idehaza olcsóbban és jobb minőségben finom kenderiszálát.

G. I.

A mezőgazdaság kemizálása

Keszthelyen, az Agrártudományi Főiskolán pénteken megkezdődött a már hagyományos Georgikon ülésszak, amelyen a hazai s külföldi szakemberek két napon át tanácskoznak a mezőgazdaság kemizálásáról. A tudományos eszmecsere dr. Bellák Sándor rektor nyitotta meg. Dr. Gergely István mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes előadásában a vegyipari termékek széleskörű felhasználásáról beszélt. Elmondotta, hogy hazánk mezőgazdaságában évente csaknem 5 milliárd forint értékű kémiai anyagot használnak fel. A növényvédőszeresek száma meghaladja a százat, s a vegyszerekkel védett terület a 3 millió hektárt. Ugyancsak gyors iramban fejlődött a gyomirtószeresek használata. Nagymértékben növekedett a műtrágya-felhasználás, s a hektáronkénti felhasználás elérte a 400 kilogrammot. A növényvédő-szerek és a műtrágyákon kívül a takarmányok dúsításában is nagy szerepe van a kémiai anyagoknak. Hazánkban jelenleg 100 000 tonna karbamidot termelnek, de ennek csupán 5 százalékát használják takarmányozási célra, noha a fehérjetartalmat leginkább ezzel lehet növelni.

A növényvédőszeresek és a műtrágyák, valamint a tápok megfelelő használata csak az analitikai kémia mezőgazdasági alkalmazásával lehetséges — hangsúlyozta az ülészak következő előadója, dr. Pungor Ernő, a Veszprémi Vegyipari Egyetem rektorhelyettese. Az analitikusok feladata, hogy meghatározzák: mi marad a terményekben a növényvédő-szerekből.

A mozgó szállások egészségügyi követelményei

Az egészségügyi miniszter utasítást adott ki a gyakran változó munkahelyeken dolgozóknak, valamint a szórakoztató vándorüzemek (cirkus, vidám park stb.) dolgozóinak részére munkaszállásként használt vasúti és közúti mozgó szálláshelyek egészségügyi szabályairól.

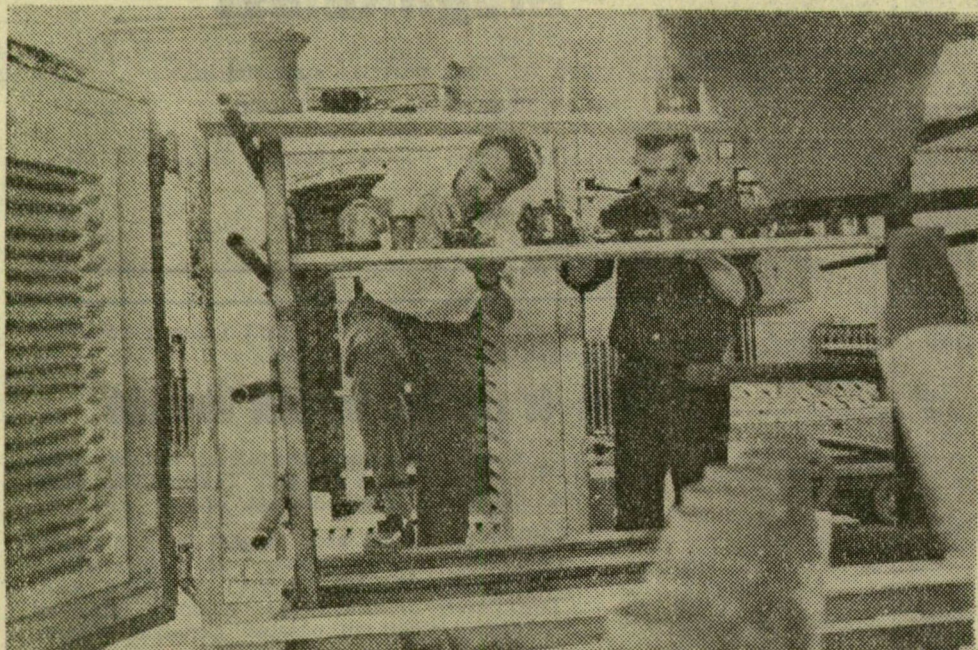
A mozgó szállás telepítését be kell jelenteni az illetékes közegészségügyi járványügyi szolgálatnak. A mozgó szállást lehetőleg szélvédett, árnyékos, nem mély fekvésű, száraz, tiszta területen kell elhelyezni, és külön részlegben, lehetőleg külön kocsin kell gondoskodni a férfiak és nők elhelyezéséről. A mozgó szállásokra gyerekeket egyáltalán nem, házaspárokat együttesen pedig csak külön kocsin szabad elhelyezni. A hálókiosztások előírt légtére

személyenként hét köbméter, ettől még emeletes ágyak esetén sem szabad eltérni.

A rendelkezés meghatározza a kocsik hőszigetelését, a hálókiosztások bűzszagtát, az ágyak felszerelését, szabályozza a vízellátást is: személyenként legalább 25 liter ivóvíz minőségű vizet kell biztosítani. Ötvennél több személyt befogadó szálláshoz külön mosdó-fürdő-kocsit kell beállítani, ha nincs mód köztisztasági fürdő igénybevételére.

Főzni, étkezni csak erre kijelölt helyen vagy külön főző-étkezőkocsiban szabad. Az utasítás előírja az élelmiszer-tárolás módját, valamint a helyiségek világítását, hőmérsékletét is. Ugyancsak szigorú előírások gondoskodnak a higiénéről.

Bányából kerámiagyár

A megszüntetett herendi bánya üzemépületében majolikagyárat rendeztek be. Képviselet: az üzem szakemberei égetés után kivesszik a mintadarabokat az elektromos kemencéből

Megérte?

Az algyői repülőtérsorsa

Az olajkutató és feltárás ezután is zöld utat kap, hiszen a föld alól feltárt kincsek nagy szüksége van az országunknak. A Szeged környéki nagyszabású olajfeltárás miatt került sor az algyői sportrepülőter kiköltöztetésére is. Egyelőre más terep nem állt a sportrepülés rendelkezésére, mint a meglévő, de használaton kívüli polgári repülőter a Bajai út mellett. Az elképzelések szerint a polgári légitörzsek és légi áruszállítás Zsombón térségében kap majd helyet. Egyelőre azonban az a terület még feltáratlan, a repülőter kijelölésére csak elképzelések vannak.

győi sportrepülőter gondját Szeged vette a nyakába, mivel területén helyet adott a sportrepülésnek, ha ideiglenes jelleggel is. Félő ugyanakkor, hogy a város a nyakába vett egy későbbi szanalási problémát is, amikor majd a ktsz-eknek kell a Bajai út melletti terület, a sportrepülőternek pedig Zsombón kell helyet adni.

6,5 millió

Szeged általános rendezési tervének tárcaközi egyeztetése kapcsán derült ki, hogy az algyői repülőteret mintegy 6,5 millió forintos költséggel a közlekedési kiterjedésű a szegedi volt közforgalmi repülőter területére. S ilyenformán a végleges repülőter építése az Országos Közlekedési és Gázipari Trüszöt anyagi vonatkozásban annak idején nem érintheti, amikor a sportrepülőternek Zsombón térségébe kell költöznie. Az aggodalom tehát, hogy Szeged rosszul járhat, mégsem hiábavaló, hiszen 6,5 milliót beruházni ideiglenes jellegű építményekre nem kis pénz. S vajon a sportrepülés új építményei tükrözik-e az ideiglenes jellegű? Annyi bizonyos, hogy a terület közgazdaságilag érdekelt gazdájától, a III. kerületi tanácstól már csak akkor kértek építési engedélyt, amikor a létesítmény félig elkészült. Erről Gladics József, a III. kerületi tanács vb építési és közlekedési csoportjának vezetője tájékoztatót. Sok beleszólása a III. kerületi tanácsnak nem volt, hogy területén mit építenek és mennyi időre.

Kérdések

A hangárokat és különféle tartozékokat nyilvánvalóan csak az építési és technológiai előírásoknak megfelelően lehet felépíteni. Hevenysített építkezés aligha képzelhető el 6,5 millióból. Már most ezeket majd annak idején megmozdítani, csak pénz kell ismét. Vajon ki telepíti ki majd annak idején a sportrepülőteret Zsombóra, ha az ideiglenes jellegű áttelepítéssel az olajipar letudja tartozását? E kérdésben egy másik tárcaközi megbeszélésen Kaza Zoltán főmérnök szót emelt, s annak kapcsán a Nehézipari Minisztérium képviselője kijelentette, hogy annak idején majd vállalják a rájuk eső részt. Ez már minden esetre elfogadható álláspont, hogy a város ne kerüljön majd kellemetlen helyzetbe. Azzal a gondolat-tal is lehetett volna talán foglalkozni, hogy nem jártak volna-e jobban, ha az algyői sportrepülőteret rögtön a zsombói térségben kezdi berendezni.

A most felépített új hangárokat és tartozékokat majd lebontani és elvinni aligha lehet, mindent szét kell bontani, amit építettek, mert kell a hely az ipari fejlesztésnek már az első ütemében a ktsz-eknek. Aligha hihető, hogy azok majd átvesszék azokat az építményeket, amelyek kifejezetten speciális célokra épültek. Mindez amellet szól, hogy Zsombón érdemesebb lett volna építeni, és pedig véglegesen.

Lódi Ferenc

Nem véglegesen

A sportrepülőter berendezkedése a Bajai út mellett csak ideiglenes, átmeneti jellegű, hiszen Szegednek arra a területre az ipar további kiépülése folytán szüksége lesz, nem is olyan sokára. A Bajai úttól balra és jobbra, a városban egyébként is hangosan működő és tovább terjeszkedni már nem tudó üzemek települnek majd ki. A városnak tehát a szóbanforgó terület fontos tartalmát képezi.

Az olajipar fizet

Az algyői sportrepülőterről a kiköltözést hosszú tárgyalások előzték meg az érdekelt minisztériumok képviselőivel. E tárgyalások leg-többjén részt vett Kaza Zoltán, a városi tanács vb építési és közlekedési osztályának főmérnöke is. Hangsúlyozta, hogy lényegében a Csongrád megyéhez, illetve a szegedi járáshoz tartozó al-